

Sygn. akt II KK 65/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz (przewodniczący)

SSN Rafał Malarski

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Marta Brylińska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie **H.D. i W.P.**

skazanych z art. 286 § 3 k.k. w zw. z art. 270 § 2a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 15 marca 2018 r.,

kasacji, wniesionej przez prokuratora na korzyść skazanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 17 listopada 2017 r., sygn. akt V Ka .../17

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Ł.

z dnia 5 maja 2017 r., sygn. akt II K .../16

**1. uchyla zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok
Sądu Rejonowego w Ł. i na podstawie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w
zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. postępowanie karne w sprawie
umarza,**

2. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Prokurator Rejonowy w Ł. w dniu 27 września 2016 r. wniósł do Sądu

Rejonowego w Ł. akt oskarżenia i oskarżył:

H.D. o to, że:

1. „w dniu 6 lutego 2009 roku w Ł., woj. ł. działając wspólnie i w porozumieniu z W.P. (uprzednio P.) będącą zatrudnioną na stanowisku doradcy klienta w „Ż.” S.A. oraz osobą upoważnioną do zawierania umów w imieniu „K” S.A. z siedzibą w W. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dla wyżej wymienionej w postaci prowizji od zawartej umowy w nieustalonej kwocie oraz dla siebie, doprowadziła wyżej wymienioną placówkę bankową do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 10.544,09 zł, z tytułu zawartej umowy kredytu gotówkowego o nr [...] zawartego na nazwisko B.D., na której to umowie własnoręcznie podpisała się imieniem i nazwiskiem za kredytobiorczynię, czym wprowadziła „K.” S.A. w błąd co do osoby zawierającej wyżej wymienioną umowę pożyczkową oraz zamiaru i możliwości spłaty uzyskanej pożyczki czym działała na szkodę „K.” S.A. z siedzibą w W. tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.”;

W.P. o to, że:

2. „w dniu 6 lutego 2009 roku w Ł., woj. ł. działając wspólnie i w porozumieniu z H.D. będąc zatrudnioną na stanowisku doradcy klienta w „Ż.” S.A. oraz osobą upoważnioną do zawierania umów w imieniu „K.” S.A. z siedzibą w W. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dla siebie w postaci prowizji od zawartej umowy w nieustalonej kwocie oraz dla H.D., doprowadziła wyżej wymienioną placówkę bankową do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 10.544,09 zł, z tytułu zawartej umowy kredytu gotówkowego o nr [...] zawartego na nazwisko teściowej wyżej wymienionej B.D., na której to umowie własnoręcznie za kredytobiorczynię podpisała się imieniem i nazwiskiem H.D., czym wprowadziła „K.” S.A. w błąd co do osoby zawierającej wyżej wymienioną umowę pożyczkową oraz zamiaru i możliwości spłaty uzyskanej pożyczki czym działała na szkodę „K.” S.A. z siedzibą w W. tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.”

Wyrokiem z dnia 5 maja 2017 r. Sąd Rejonowy w Ł.:

1. uznał, iż oskarżone H.D. i W.P. dopuściły się zarzucanych im czynów z tym uzupełnieniem, iż czyny te stanowiły wypadki mniejszej wagi wyczerpujące

dyspozycję art. 286 § 3 k.k. i art. 270 § 2a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k. oraz art. 67 § 1 k.k. postępowanie karne wobec nich warunkowo umorzył na okresy próby 2 lat,

2. na podstawie art. 67 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonych H.D. i W.P. solidarnie obowiązek naprawienia szkody w części poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego „B.” Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G. kwoty 6.659,87 zł w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku,

3. zasądził od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa kwoty po 184,95 zł z tytułu kosztów sądowych.

Wyrok ten został zaskarżony przez prokuratora w całości na niekorzyść oskarżonych. Skarżący zarzucił wyrokowi naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 49 § 1 k.k. poprzez orzeczenie obowiązku solidarnego naprawienia szkody w części na rzecz „B.” Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G. – podmiotu, który w rzeczywistości nie jest pokrzywdzonym, gdyż jego dobro prawne w sposób bezpośredni nie zostało naruszone lub zagrożone przez przestępstwo. Nadto sformułował zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, a polegający na niezasadnym przyjęciu, że zarzucone oskarżonym czyny stanowiły wypadki mniejszej wagi i w konsekwencji uznaniu, że zarówno wina oskarżonych, jak i społeczna szkodliwość zarzuconych im czynów nie są znaczne i w konsekwencji przyjęciu, że w sprawie zachodzą przesłanki do warunkowego umorzenia postępowania. Wskazał, że kompleksowa ocena elementów zarówno strony przedmiotowej, jak i podmiotowej winna prowadzić do ustalenia, że czyny nie stanowią wypadku mniejszej wagi, zaś stopień społecznej szkodliwości tych czynów, jak i stopień winy oskarżonych są znaczne, co wyłączałoby możliwość warunkowego umorzenia postępowania karnego.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Wyrokiem z dnia 17 listopada 2017 r. Sąd Okręgowy w Ł. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 o orzeczeniu

wobec oskarżonych obowiązku naprawienia szkody, a w pozostałej części utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Od powyższego wyroku kasację na korzyść H.D. i W.P. wniósł prokurator. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie pomimo przypisania skazanym występku z art. 286 § 3 k.k. w zw. z art. 270 § 2a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., którego karalność przedawniła się z dniem 6 lutego 2014 r.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 17 listopada 2017 r., sygn. akt V Ka ...1/17 i wyroku Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 5 maja 2017 r., sygn. akt II K .../16 oraz umorzenie postępowania wobec H.D. i W.P. z uwagi na przedawnienie karalności przypisanych im czynów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja prokuratora jest oczywiście zasadna, stąd jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Słusznie podnosi skarżący, że w niniejszej sprawie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w postaci przedawnienia karalności przypisanych oskarżonym H.D. i W.P. występku z art. 286 § 3 k.k. w zw. z art. 270 § 2a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Analiza akt sprawy nie pozostawia wątpliwości, że wobec zakwalifikowania czynów zarzucanych oskarżonym jako wypadków mniejszej wagi, Sąd odwoławczy nie mógł utrzymać w mocy zaskarżonego wyroku w zakresie warunkowego umorzenia postępowania karnego z uwagi na przedawnienie karalności tych czynów. Zauważyć należy, że przypisane oskarżonym przestępstwa z art. 286 § 3 k.k. i art. 270 § 2a k.k. zostały popełnione w dniu **6 lutego 2009 r.** Przepisy, na podstawie których zakwalifikowano te czyny przewidywały sankcje karne w postaci grzywny, kary ograniczenia wolności albo kary pozbawienia wolności do lat 2. Z kolei przepis art. 101 § 1 pkt 4 k.k. (w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania) stanowił, że karalność przestępstwa zagrożonego karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 5 lat ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło lat 5, a jeśli w tym okresie wszczęto postępowanie przeciwko osobie, to karalność przestępstwa ustaje z upływem 5 lat od zakończenia tego okresu (art. 102 k.k.).

Przepis art. 102 został zmieniony przez art. 1 ustawy z dnia 15 stycznia 2016 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 189) zmieniającej Kodeks karny z dniem 2 marca 2016 r. i obecnie przewiduje on wydłużony okres przedawnienia, stanowiąc, iż jeżeli w okresie, o którym mowa w art. 101, wszczęto postępowanie, karalność przestępstw określonych w art. 101 § 1 ustaje z upływem 10 lat, a w pozostałych wypadkach - z upływem 5 lat od zakończenia tego okresu.

Należy jednak pamiętać, na co słusznie zwraca uwagę autor kasacji, że jeśli do dnia zmiany przepisów o przedawnieniu (tj. do dnia 2 marca 2016 r.) nie nastąpiło przedawnienie, kwestię przedawnienia karalności należy oceniać według art. 101 i 102 k.k. - w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania i to niezależnie od tego, czy dla oceny prawnej konkretnego zachowania konieczne jest odwołanie się do reguły kolizyjnej określonej w art. 4 § 1 k.k. (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 listopada 2005 r., V KK 300/05, Lex nr 164314; z dnia 3 października 2005 r., V KK 151/05, Lex nr 157208).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że zgodnie z art. 101 § 1 pkt 4 k.k. karalność przestępstw przypisanych oskarżonym przedawniła się z upływem 5 lat od ich popełnienia, co nastąpiło z dniem **6 lutego 2014 r.** Stosownie do treści art. 102 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 2 marca 2016 r.) bieg tego terminu mógł zostać wydłużony o kolejne 5 lat, jeśli do czasu upływu przedawnienia w sprawie zostało wszczęte postępowanie przeciwko osobie. Jednakże, jak wynika z akt sprawy, dochodzenie w tej sprawie wszczęto w dniu 23 lutego 2016 r., a postanowienia o przedstawieniu zarzutów H.D. i W.P. zostały wydane w dniu 1 czerwca 2016 r. W tym stanie rzeczy, w dacie orzekania przez Sąd Rejonowy w Ł., czyli w dniu 5 maja 2017 r., nastąpiło już przedawnienie karalności, jak i ścigania, przypisanych przestępstw.

Powyższej konstatacji w niczym nie zmienia fakt, że oskarżyciel publiczny w akcie oskarżenia czyn zarzucany H.D. i W.P. zakwalifikował z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., albowiem z punktu widzenia biegu okresów przedawnienia karalności decyduje to, jakie przestępstwo oskarżony w rzeczywistości popełnił, a więc czyn przypisany, a nie o jakie przestępstwo został oskarżony - czyn zarzucany. Przedawnienie karalności dotyczy bowiem przestępstwa, a nie jego kwalifikacji prawnej (zob. wyrok Sądu Najwyższego: z dnia

4 marca 2009 r., III KK 322/08, OSNKW 2009/8/64; z dnia 9 listopada 2011 r., IV KK 338/11, LEX Nr 1044060).

Skoro zatem w chwili orzekania w dniu 5 maja 2017 r. przez Sąd Rejonowy w Ł., nastąpiło przedawnienie karalności przestępstwa zarzucanego i następnie przypisanego H.D. i W.P., Sąd ten winien był umorzyć postępowanie, a nie wydać wyrok (art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k.). Uznając zatem oczywistą zasadność kasacji wniesionej na korzyść oskarżonych przez prokuratora (art. 535 § 5 k.p.k.), Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego w Ł. i umorzył postępowanie w sprawie (art. 537 § 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k.), a kosztami procesu obciążył Skarb Państwa (art. 632 pkt 2 k.p.k.).

a.ł